

Szám.

vácsey
llona,
ndrás,
filma,
lovits
(F. b.)

egtör-
omhá-
ifju-
ivatal

közölt
ezike,
Ko-

ztása
nezek
nak a
bácsi
oszor-
yiben
biról
ökön
ében.
kül-
epesi-
tában
zvást
jszen,
mint
lány.
váth
zél
l szá-
küld-
foga-
dnád
cinda
eled a
m. —
osott
másik
hogy
Versi-
némi
későn
n.

i sze-

KIS HÍR

A BABA ÉS A BUBA. (Lásd a 346 lapon.)

Szerkeszti Forgó bácsi.

LV. köt. 22. szám.

Ára negyed-évre 1 frt. Egyes szám ára 12 kr. 1898. november 27-én.
Megjelen minden vasárnap 16 lapon.

A MEDVE-HERCZEG.

— Mese-színjáték két felvonásban. —

Személyek:

Az anya,
Jancsi, }
Juliska, } gyermekei.A medve-herczeg,
A vén manó.

Első felvonás.

Színhely: szegényes, de tiszta szoba. Oldalt jobbra, balra ajtó; a hát-térben ablak, melyen át erdő látszik.

Első jelenet.

Az anya, majd Jancsi, később Juliska.

Az anya (az asztalnál foglalatoskodva.) Már nem látok, meg kell a lámpást gyújtanom. (Megteszi.) De csak rövid az ilyen téli nap! Alig mult el a dél, már itt az est. Fagy is keményen, metsző szél sivit, bizony jobb most itt benn a melegen. Jaj, és azok a gondatlan gyerekek, hol maradnak oly soká! Csak nem esett valami bajuk? ... Nem, már jönnek ...

Jancsi (nagy csomó száraz galy alatt görnyedve, belép.) Jó estét, anyácskám! Soká jártam oda, ugy-e? De hoztam is ám három napra tüzelőt! Nem köll félned, hogy fázni fogsz. (A tüzhelynél ledobja a fát, aztán hol a homlokát törli, hol a körmét fujja.)

Az anya. — A tüzre-való nagyon szükséges, de kevesebb is elég lett volna, kedves fiam. Bizonyosan megfáztál. Nagyon hideg van ...

Jancsi. — Soh' se félt engem, anyácskám! Fütteni biz az erdőben nem fütének, az igaz; de aki szaporán mozog, dolgozik, az nem fázik meg. Inkább még bele is melegedtem.

Az anya (vidáman.) Azért fujod a körmödöt? ... De hát Juliska hol jár?

Juliska (ki épp belépett.) Jövök már, anyuskám. Sok dolgom volt. Vajat köpültem, aztán megfejtem a Riskát ... Nézzétek, (a kezében levő nagy köcsögöt mutatja) mily bőven adta a kedves jó állat! De el is láttam jól, lesz reggelig mit rági-csálnia.

Az anya. — Adj Jancsinak egy pohárral a jó friss meleg tejből. Nagyon átjárta a hideg.

Juliska. — Azonnal! (Poharat vesz az nagyon jó! Jaj, te szegény Jancsikám! asztalról, tele tölti és Jancsinak adja.) Igyál, Hiszen szinte kék vagy! Ugy-e mondtam, menjünk együtt, hamarabb elkészülünk. De hát persze, makacszkodott az urfi ...

Jancsi (miközben a tejet iszogatja.) Pom-pás! ... Igenis, makacszkodott, mert (iszik) ... nagyon jó!

Juliska (nevetve.) Makacskodni nagyon jó?

Jancsi. — Dehogy! A tej ... No de makacskodni is, mert tán még azt is akartad volna, hogy én meg vajat köpüljek és rántást kavarjak helyetted.

Az anya (mosolyogva.) Mint ha már akár hányszor nem tetted volna.

Jancsi. — No, hát igen ... mert én ahhoz is értek.

Juliska. — Jaj te buksi! Én meg talán nem értek ahhoz a nehéz mesterséghez, hogyan kell száraz galyat gyűjteni?

Jancsi. — Igenis nem, kedves hugocskám. Azaz, érteni értheted, de ki nem bír nád ilyen kegyetlen hidegben. No persze! Az köllene még csak, hogy fagyos hó alól kapargálj elő száraz galyat ... mert hó alatt van ám minden ... lefagyna a kör-möcskéd! Bele betegednél.

Juliska. — Hát te?

Jancsi. — Az más! Én legény vagyok és ha fázom egy kicsit, az katona-dolog. Egy szó mint száz az erdőre nem jösz velem.

Az anya (félre.) Kedves jó gyermekek! Hogy szeretik egymást! Vitázni legföljeb azon szoktak, miben segítsenek egymáson. Igazán boldog anya vagyok. (Fenn.) Gyerekek, még messze a vacsora ideje, de már ne menjetek sehová ebben a nagy hidegben. Pihenjétek, én még egy kicsit varrogatok.

Juliska. — Nem úgy lesz az, anyácskám! Nekem sürgető dolgom van: össze kell igazítanom a Jancsi ünneplő zekéjét. Hát majd én varrogatok és te pihenj.

Jancsi. — Én meg faragok új lábakat a lóczának, mert bizony már-már össze rogy. (Az ajtó felé a sarokba megy és fa-darabokat, szerszámot vesz elő.)

Az anya. — Ha már ott vagy, fiam: reteszeld be az ajtót.

Jancsi. — Igenis! (Nevetve.) Voltaképp nem tudom, ugyan minek is ez a retesz? Még nappal és nyáron is csak ritkán téved ember ide az erdő szélére a mi házikónkhoz. (Az ablakhoz ül és farag. Juliska varr.)

Az anya. — Igaz. De már csak mégis úgy szokás. Hanem most már én mit csináljak? El szoritottatok a lámpástól...

Juliska. — Mesélj valamit, anyácskám.

Jancsi. — Igen bizony! Tegnap ugyanis félben maradt a szép mese...

Az anya. — Azt mondjam végig?

Jancsi. — Akár újra egészen előről is. Olyan szépen indult, hogy másodszor is meghallgatjuk. Ugy-e, Juliska?

Juliska. — Magam is épp azt akartam mondani.

Az anya (karos-székből helyezkedve el.) No hát jól van, az elején kezdem. Hol volt, hol nem volt, egyszer valamikor

volt... (Az ajtón kopogtatnak.) Mi ez? Mint ha valaki kopogtatna.

Juliska. — Én is úgy hallottam.

Jancsi. — Talán csak a szél rázza az ajtót. (Még erősebb kopogás hallatszik.) Nem biz' a... Csakugyan kopogtat valaki.

Az anya. — Nyisd ki az ajtót, fiam.

Juliska. — Jaj, anyácskám, hát ha valami gonosz ember? Én félek egy kicsit.

Az anya. — Ugyan, ugyan, te bohó! Mit keresne itt rossz ember? Tudja azt mindenki, milyen szegények vagyunk; ide ugyan hiába jön tolvaj, rabló. De lehet ám eltévedt, fáradt vándor, aki egy falat kenyeret, egy pohár meleg tejet kér s éjjeli menedéket a csikorgó hideg ellen. És te nem nyitnál ajtót neki?

Juliska. — Igazad van anyácskám. Ó, de röstellem a gyávaságomat! Még bizony szivtelessé tett volna. Most már magam nyitom ki az ajtót és behivom a szegény didergőt, akárki legyen.

Jancsi. — Alkalmasint valami megkésett favágó.

Juliska (kinyitja az ajtót és kiszól.) Tessek beljebb kerülni... (Rémülten fölvisit.) Jaj Istenem! (Rohanva fut vissza és reszketve áll meg a szoba tulsó sarkában.) Jaj, borzasztó! Jaj nekünk!

Az anya (fölállva.) Mi lelt? Mit láttál?

Jancsi (szintén.) Mi a baj, no?

Juliska (remegő hangon.) Ó rettentő... iszonyatos! Egy borzalmas szörnyeteg... félig ember, félig medve... Már jön! Már jön! (A küszöbön megjelen a medve. Felső teste bozontos medve-test, karmos kezekkel, medve-fejjel, emberi lábakon.) Jaj nekünk!

*

*

*Második jelenet.**Voltak. A medve.*

Jancsi. — No ilyet még soha sem láttam. (A szoba sarkába ugrik és fejszét kap fel.) De ingyen nem fog prédához jutni!

Az anya (Jancsi elé áll.) Csak az én testemen át jut hozzátok.

A medve. — Ne ijedeztetek, jó emberek! Nem azért jöttem én, hogy bántsalak; inkább én kérem szívességeteket.

Az anya. — Mi ez? Csoda, csoda! Megszólalt, beszél!

Jancsi. — És jól megértettem minden szavát.

Juliska. — Talán nem is az, aminek látszik.

A medve (bus hangon, sohajtva.) Jól mondd, leányka! Nincs ok, hogy tőlem rettegjete. Tedd félre fegyvered, bátor fiu, ugy sem érnél semmi célta vele, mert nincs oly fegyver, amely fogna rajtam.

Az anya (félve és kételkedve.) De hát... ki vagy? ... mit akarsz?

A medve. — Hogy ki vagyok, azt meg nem mondhatom. Jönni pedig azért jöttem, hogy hajlékot kérjek éjszakára, mert szörnyű kívül a dermesztő hideg.

Jancsi (a fejszét leeresztve, de még résen állva.) Hm! Biz' ott künn jócskán csikorog. Sajnálom is, aki most künn reked; de háló vendégnek kissé furcsa legény vagy.

Az anya. — Magam sem bizom...

A medve. — Ha nem fogadtok be, hát elmegyek. (Szomorú hangon.) Nem most először esik meg rajtam. Nem is csodálom és, ne féljete: nem is haragszom én ezért. Viselnem köll a sorsomat! (Lassan kifelé fordul.)

Juliska (lassan előbbre jön.) Szegény szörnyeteg! Hát ha talán csakugyan nem olyan gonosz, amilyen förtelmes? A hideg, az éhség

pedig neki is fáj, s künn ő is csak ugy érzi, mint más. Hogy nem közönséges fenevad, az bizonyos.

Az anya. — Azt magam is látom... sajnálom is szegényt. De hát mégis bajos... Mit gondolsz fiam?

Jancsi. — Én nem bánám, ha egy kicsit melengetőznék a tűznél, csak tudnám, hogy nem bánt titeket.

Juliska. — Azt már mondta, hogy bántani nem akar... távoznia is kész, ha be nem fogadjuk. Tudja Isten!... én hiszek neki...

A medve. — Nem fogsz csalódnia, jó leányka. Nem bántok soha senkit s még ha távoznom kell is innen, a te jószágos részvétedért mindig hálás leszek.

Juliska. — Ne távozz hát! Beljebb jöhet, ugy-e, anyám?

Az anya. — Ha már te sem félsz, hát csak hadd jöjjön be. Magam is ugy látom, hogy nem közönséges szerzet. Jószágunkért talán csak nem fog rosszal fizetni. Jöjj be!

A medve (belép, az ajtót behuzva maga után.) Jó asszony, jó gyermekek, fogadjátok hálás köszönetemet! Tudom, még most is félteek egy kicsit, nem biztató az én förtelmes alakom. Meghuzódom itt a zugban (lekuporodik a kályha mellé) s csöndesen leszek. Ó, mily rég volt részem ilyen áldásban, testi enyhülésben, jószág melegében!

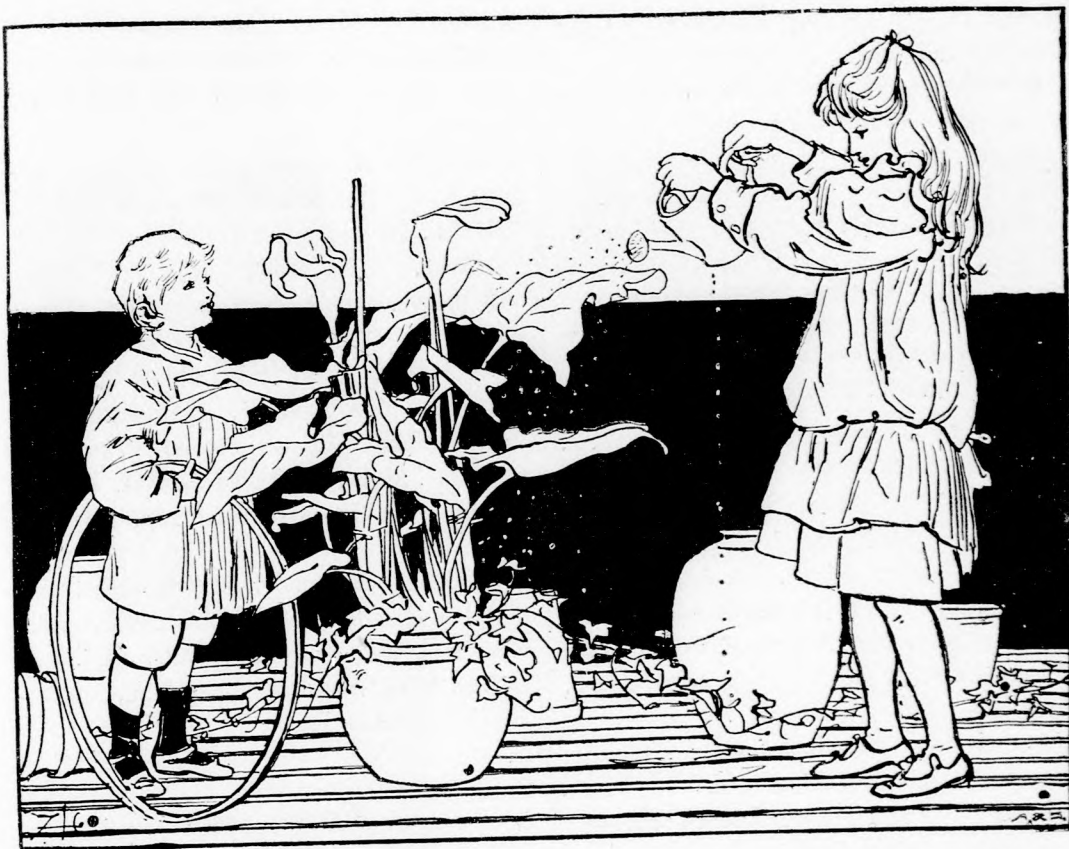
Jancsi (letéve a fejszét.) No, már én is kezdem hinni, hogy ártatlan jószág. Nagyon el van szontyolodva a jámbor szörnyetegje.

Juliska. — Ugy a szívemhez szól a bánatos hangja! Nagyon szerencsétlennek látszik szegény.

Az anya. — Hát csak pihenjen és melengetőzzék; szegényes vacsoránkból is adunk

(Folytatása a 342. lapon.)

KERTÉSZETI FELADVÁNY.

*Az üveg-fedelű, fűtött növény-házban
Szorgos öntözgetés, gondos locsolás van.
Diszes, nagy cserépbe ültetett virágra
Öntöző kannából hull a víz sugára.*

*Vajjon mi is lehet neve e virágnak?
Kelyhei oly büszkén, nemesen kiválnak.
Gondozzák hűséggel, illatát is szívják,
Csupán azt nem tudják, hogy minék is
hivják?*

*Apa távol, meg a kertész is az este
Valami dologban ment el Budapestre.
A mama sem tudja — már most Laczi s
Jolán
Reménylik, hogy ti megnevezitek talán.*

*Nos, kis olvasóim! Fordulnak hozzátok.
Hányan lesztek, kik megnevezni tudjátok?
Nem csak megnevezni — leírni is szépen,
Amint itt látjátok ezen a kis képen.*

(Folytatás a 340. laphoz.)

neki. S ha úgy akarja, itt a kályhánál töltheti az éjt, mi úgy is a szomszéd kamrában hálunk.

A medve. — Köszönöm, köszönöm! Nem is mertem volna hinni, hogy megérek ilyen perczet: hogy találok embereket, kikben győz a jóság, szájalom az undor és félelem fölött! És meg sem hálálhatom!

*

Harmadik jelenet.

Változás: a házikó külseje, előtte rácással kerített udvar, fákkal, növényekkel.

Juliska, Jancsi, a medve.

Jancsi (a hát-térben kapál.) **Juliska!**... Nem hallgat ide... Már megint benne vannak a játékban medve bácsival. **Juliska!**

Juliska. — Most nem érek rá! Meg köll keresnem medve bácsit. De hogy elbujt! Ahá! Látom már! Ott lapult meg a vastag fa mögött. (A fához megy és elő huzza a medvét.) Most rajtad a sor, hogy keress. Én buvok el.

A medve. — Jól van. De neked sem szabad ám az udvarról kimenned.

Jancsi. — **Juliska,** gyere hát ide! Ha már nem segítsz a kapálásban, legalább nézd meg a rózsafádat!

Juliska. — Mi van vele? (Oda megy.) Már hajtja a rügyét! Jaj, az én kedves rózsafácskám! Medve bácsi! Jőjjön csak! Nézze csak, ez az én rózsafám... nem sokára bimbó is lesz rajta, itt a jó meleg tavasz.

A medve. — Jaj nekem! Itt a jó meleg tavasz! És én csak most gondolok rá!

Juliska. — No, miért nem jön? Mindjárt megharagszom! Hiszen majd azután tovább játszunk.

A medve. — Nem! Vége már a játéknak! Ó, már talán el is játszottam örökre

a szabadulásomat. Mennem köll, válnunk kell, rögtön, talán örökre!

Jancsi. — Mi az? Mit beszél?

Juliska. — A felét sem értem. Ijesztget, hogy mennie kell, válnunk kell. Nem értem a tréfáját.

A medve (szomoruan.) Nem tréfa, ó de hogy az! Válnunk kell, távoznom kell.

Jancsi. — De miért?

Juliska. — És hová?

A medve. — A hova kegyetlen sorsom rendelt... ó, csak el ne késtem volna! Mióta ide befogadtatok, áldott jóságtok melegében, ó jaj nekem!... szinte megfeledeztem átkos végzetemről, egyik napról a másikra halogattam bucsuzásomat. De már tovább nem halaszthatom, rögtön indulnom kell!

Juliska. — Az nem lehet! Nem eresztjük a mi jó medve bácsinkat! Már ugyan miért menne el, mikor úgy szeretjük? (A ház ajtajához futva, bekiált.) Anyácskám, anyácskám! Jőjj csak hamar!

*

Negyedik jelenet.

Voltak. Az anya.

Az anya (a házból kilépve.) Mit kívánsz? Miért hívtál?

Juliska. — Képzeld, medve bácsi el akar menni, itt akar hagyni; azt mondja, örökre!

Jancsi. — Pedig nem bántottuk, igazán nem!

A medve. — Nem is azért megyek, jó fiu. A válás az én szívemnek fáj legjobban. De hogy fakadó rügyet látok, tovább maradnom nem szabad.

Az anya. — De csak nem igazán örökre?

A medve. — Meglehet! De jóságtokat el nem felejttem soha. És ha többé nem

látlak, gondolatok néha-néha jó szívvel a szegény csuf szörnyetegre!

Jancsi. — Ejnye no! Igazán kár!

Az anya. — Sajnálom én is, de ha meg köll lennie, akadályoznunk nem szabad. Azt tartja a közmondás, hogy »fogadd szívesen a vendéget, mikor érkezik és ne késleltess, mikor ismét utra készül.«

Juliska (elbusultan.) De legalább mondaná meg, mért hagy el ily hirtelen?

Az anya. — Nem illik a faggatózás! Megmondaná, ha lehetne.

A medve. — Mindent meg nem mondhatok, csupán annyit, hogy egy kincset köll keresnem künn a sűrű rengetegben s e kincstől függ boldogságom. De nem csak én keresem . . . keresi gonosz ellenségem is, és ha ő akad reá, örökre eldölt gyászos végzetem. Mig a téli fagy és hó tart, ellenségem ki nem bujhat s én is hiába kutatok, mert a kincs a millió fák egyikébe van elrejtve. A millió fa közül azt kell megtalálnom, melynek tavasz nyílásakor legelőször fakad ki a rügye.

Juliska. — Ó, hiszen azt megtudni lehetetlen! Igy soha sem találsz reá!

A medve. — Meglehet, hogy soha! De végzetem úgy rendelte, hogy keressem szüntelen. Szánjatok, de ne sirjatok! Éljetek mind boldogan! (El.) (Vége köv.)

LE CZ KE UTÁN.

— A »Kis Lap« színes mű-melléklete. —

SZIGORU mester Karcsi, de méltányos és igazságos is. Megjutalmazza figyelmes és szorgalmas tanítványát, ha ez derekasan teljesítette a kötelességét. Már pedig Pufi teljesítette. Hogy is ne? — mikor a maga kárán oly alaposan meggyőződött, hogy ennél okosabbat nem tehet.

Az első napokban sehogy sem tudta megérteni, mit akar vele a kis gazdája.

Már csak azért sem érthette meg, mert Pufi még soha sem volt czirkuszban, tehát nem is látott czirkuszi művészt, aki abroncon ugrál át. Karcsi pedig éppen erre a jeles művészetre akarta megtanítani.

— Tudod Pufi: két lábon állni, szolgálni minden kurta kutya tud. Belőled én igazi művészt nevelek; meg fognak bámulni ha majd produkeziót rendezünk. Abroncon fogsz átugrálni, mint a czirkuszi művészek. Megtapsolnak, híres Pufi leszel.

Ez a biztatás nem nagyon hatott. Pufi szerény volt, nem vágyott tapsra, dicsőségre. Eleinte sehogy sem akart tehát átbujni az abroncon. Hajh! . . . de Karcsi mester ekkor másféle módon kezdte biztatni. Korbácsot vett elő.

— No Pufi, ha szép szóra nem engedelmkedel, kiporolom a bundádat. Most már válassz: vagy korbács, vagy pedig, ha szépen átugrálsz az abroncon, jutalmul jó csemege.

És, ó a kemény mester! . . . megtette: kiporolta a Pufi bundáját. Igy hát Pufi mégis csak rászánta magát, hogy megtanulja az abroncs-ugrás művészetét. Eleinte nehezen boldogult, de komoly iparkodással nehéz feladatot is meg lehet oldani.

— Igy ni, Pufi! Jól csináltad, ezért jutalmat kapsz. Látod ezt a remek csemegét? Ez tied, de ezzel is produkeziót kell ám végezned. Állj fel, szolgálj!

És e kérlelhetetlen mester Pufinak az orrára helyezte a pompás czukorkát. Ez talán még nehezebb lecke volt, mint az abroncs-ugrás. Szagolnia kellett a csemegét, de nem volt szabad bekapnia. Nem borzasztó?

— No, szabad! hangzott végre a megváltó szó.

Pufi megrázta a fejét s a lehulló falatot estében kapta be.

— Nagyon jól van, Pufi. Holnap újra kezdjük.

Minden jó, aminek a vége jó. Most tehát már Pufi sem bánja, ha folytatják a gyakorlatot, melynek a végén ott int a jó izü falat.

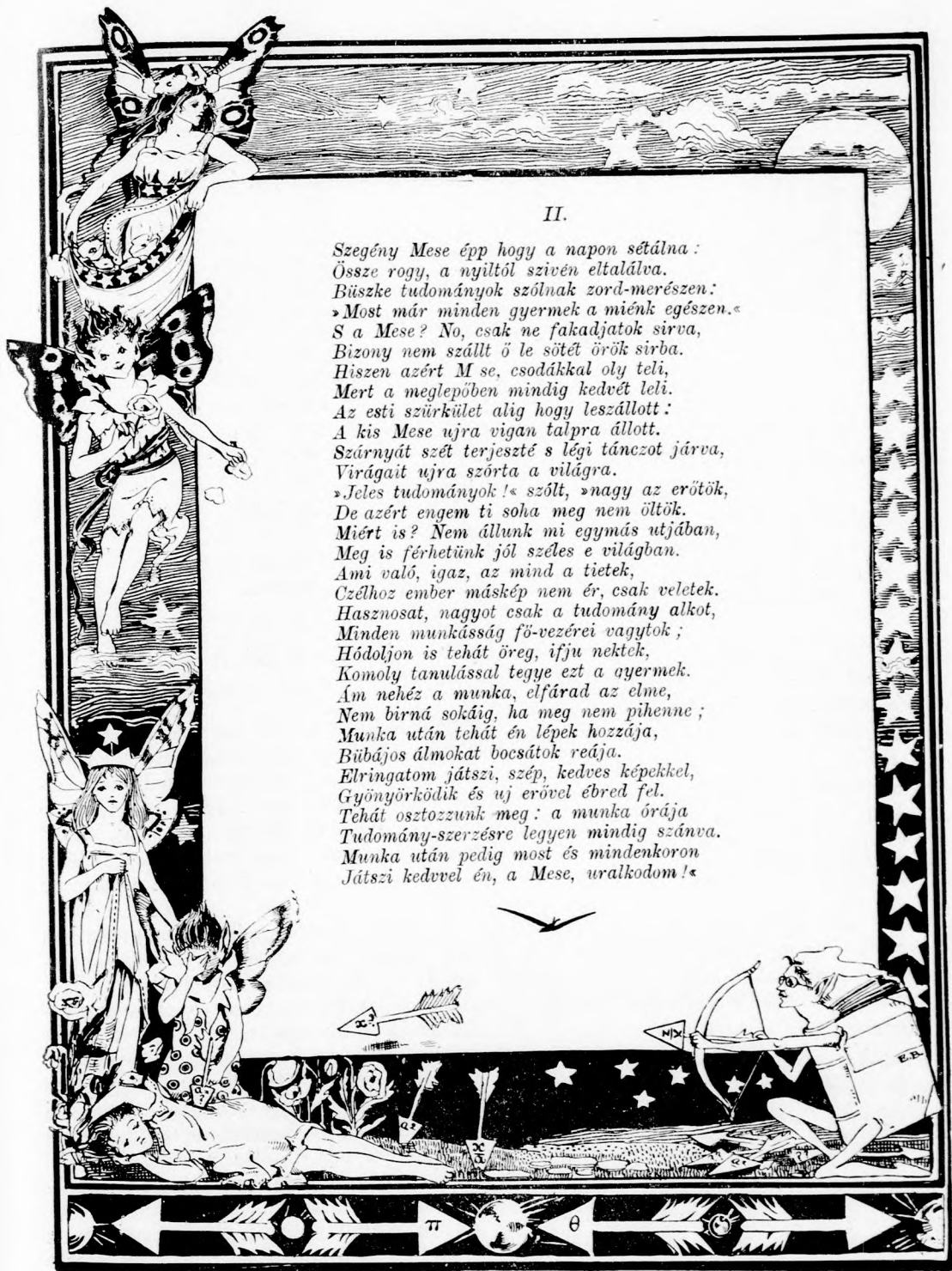

A MESE ÉS A TUDOMÁNYOK.

I.

Össze gyűltek mind a komoly tudományok,
Nagy szigorúságot mutat az orcájok.
Kemény törvényt látnak a kis Mese felett:
Mit csábítja tőlük el a gyermekeket?
Szólt a Természet-rajz: »En ismerem mindent,
Ami az ég alatt él a földön itt lent.
De tündér, — no, az nincs, sem pedig boszorkány.
Sem manó, óriás, vagy hétfejű sárkány.«
»Helyes«, bólint rá a komoly Történelem,
»En meg a rég elmúlt idöket ismerem;
Nem csak hogy most nincsen, de nem is volt soha,
A mesének róluk szólni hát nincs joga.«
Ehhez meg a Földrajz hozzá teszi rögtön:
»Nem is volna helyök sehol itt a földön.
En a földnek minden zeg-zugát bejártam,
De Meseországnak nyomát sem találtam.«
Miatán ebben mind megegyeztek szépen,
Szegény Mese fölötté itéltek ekképen:
»Nincs joga, hogy éljen, el kell pusztulnia,
Ölje meg örökre a tudomány nyila.«

* * *

II.

Szegény Mese épp hogy a napon sétálna :
Össze rogy, a nyíltól szíven ettalálva.
Büszke tudományok szólnak zord-merészen :
»Most már minden gyermek a miénk egészen.«
S a Mese? No, csak ne fakadjatok sirva,
Bizony nem szállt ő le sötét örök sirba.
Hiszen azért Mese, csodákkal oly teli,
Mert a meglepőben mindig kedvét leli.
Az esti szürkület alig hogy leszállott :
A kis Mese újra vígan talpra állott.
Szárnyát szét terjeszté s légi tánczot járva,
Virágait újra szórta a világra.
»Jeles tudományok!« szólt, »nagy az erőtök,
De azért engem ti soha meg nem öltök.
Miért is? Nem állunk mi egymás útjában,
Meg is férhetünk jól széles e világban.
Ami való, igaz, az mind a tietek,
Célhoz ember máskép nem ér, csak veletek.
Hasznosat, nagyot csak a tudomány alkot,
Minden munkásság fő-vezérei vagytok ;
Hódoljon is tehát öreg, ifju nektek,
Komoly tanulással tegye ezt a gyermek.
Am nehéz a munka, elfárad az elme,
Nem bírná sokáig, ha meg nem pihenne ;
Munka után tehát én lépek hozzája,
Bübbajos álmokat bocsátok reája.
Elringatom játszi, szép, kedves képekkel,
Gyönyörködik és uj erővel ébred fel.
Tehát osztazzunk meg : a munka órája
Tudomány-szerzésre legyen mindig szánva.
Munka után pedig most és mindenkoron
Játszi kedvvel én, a Mese, uralkodom!«

RAB-DADA.

A kis babák sírtak-rítottak,
Nem akartak csillapodni —
Tán az üres, nagy ketreczben
Meg fognak vigasztalódni.

Igy gondolá hű dadájok —
Ott velök eljátszogat majd.
Hej szegény, ha sejtí vala
A nagy veszedelmet, nagy bajt!

Alig voltak a ketreczben,
Roszcson't Ferke — hej láncz-hordta! —
A keményfa-reteszt legott
Az ajtó elibe toltá.

Aztán futott. Szegény dada
Azt látta hogy sem be, sem ki —
Kíáltozott . . . haj, de bizony
Nem hallotta szavát senki.

Mert az üres ketrecz ott állt
Legszélén a tágas kertnek —
Nem járt arra soha senki,
Nyoma sem volt az embernek.

Még ez hagyján! . . . de hát, ni ni! . . .
Mig az ajtót mit rázártak,
Megdöngette, rázogatta . . .
Kis babái tova másztak.

Mert a ketrecz lécz-közein
Könnyen fért ki apró testök.
»Jaj Istenem! . . . Még meghülnek! . . .
Talán ez lészen a vesztök!«

Meg a tál ott! . . . Az a nagy tál! . . .
Eső-vizzel félig tele . . .
Bele találnának esni,
Mind a kettő ott ful bele!

Jó Istenem, tekints reám!
Kis babáim hová lesznek . . .
A nagy tálat már ott érik . . .
Bizonyos, hogy bele esnek.«

S épp e perczben mozdul a zár.
Ajtó enged . . . Ferke fut . . .
Dada rabságának vége,
Börtönéből im kijut.

Felkapja kicsiny babáit,
Szemében köny-ár vagyok . . .
De azt tudom: Ferke urfi
Sem vitte el szárazon.

A BABA ÉS A BUBA.

(Képpel a czimlapon.)

VESZEDELMESES állapot volt az. Kicsibe mult, hogy nagyon szomorú vége nem lett. De szerencsére ott volt a buba, megmentette a baba életét. Igen, az mentette meg, bármily furcsának tessék is. Mert rendesen persze megfordítva szokott történi; a gyermek menti ki a bubát, ha ez a vízbe pottyant.

A folyó közelében álló ház pitvarában állt a bölcső s benne kényelmesen heverészett a kis Juliska. Anyjának messze a házön kívül volt dolga és egészen nyugodtan hagyta magára a kicsikét, mert Juliska nem volt makranczos, fészkelődő gyermek; most pedig hosszú időre el is látta a mama mulatsággal. Melléje fektette a szép kis bubát, kezébe adott egy darab kalácsot és oda ültette a cziczuskát is, aki jó falat reményében szívesen vállalkozott játszó-társnak.

El is mulattak szépecskén; épp csak az a kis baj esett meg, hogy a buba leesett a földre, ahonnan Juliska nem tudta föl-

venni. Egyelőre nem is nagyon busult utána, mert javában kínálhatta a cziczuskát kalácssal. Nem igen törődtek azzal sem, hogy kiinn hirtelen nagyon elsötétedett az ég, aztán szörnyü zuhogás hallatszott.

Pedig nagy veszedelem volt az: felhőszakadás. A folyó nagyon rövid idő alatt kilépett a medréből, elárasztotta a környéket és az ár csakhamar behatolt a pítvarba is, melynek nyitva volt az ajtaja. A kicsike ott a bölcsőben ezzel sem törődött. Nem tudta mi az, őt pedig nem bántotta. Eszegetett, játszogatózott tovább a cziczuskával.

A víz először is a földön heverő bubát emelte föl és sodorta el. Aztán, gyorsan növekedve, szépen fölemelte a bölcsőt is, mely csakhamar kiuszott a szabadba, ott ringatózott a nagy vizen. A kicsi leányka ezt is természetesnek találta, sokszor tologtatták már őt kocsiiban, de a czicza nyugtalanzkodott, nem akart csemegézni. Juliska tehát kényelmesen hátra dőlt. És a víz vitte egyre odább... ha a bölcső a folyó sodrába jut, okvetetlenül fölfordul, vége a szegény Juliskának cziczástul. Megmentésére senki sem gondolt, mert a parton levő emberek látták ugyan a bölcsőt, de üresnek hitték. Sokkal fontosabb dolguk volt, mint hogy üres bölcsővel törődjenek. Sokkal nagyobb károk történtek most.

A kis leányka azonban egyszerre csak megpillant valamit: az ő kedves bubája lebeg ott a vizen, fennakadva egy bokor ágán. Szerette volna kezébe kapni. Felült, kinyújtotta a kezeckéit, de persze hiába. Hát mit tehetett? Sirt visitott rettenetesen.

Már ezt meghallották a parton.

— Gyermek van abban a bölcsőben! Meg köll menteni!

Csónakon hamar el is érték, meg is mentették, a bubával együtt, melyet a Gondviselés oly csodásan használt fel a kis gyermek javára.

A FÉLRE-ISMERT APRÓSÁGOK.

(Képekkel a 348. és 349. lapokon.)

FÜRELMETLEN volt Évike, utóbb már duzzogott is. Fél órája, hogy fárad, rendezget, mégsem készült el. Pedig a mama meglehetősen szigorú hangon mondta:

— Ha ennyire szét hánytatok mindent a szobában, most szedj is mindent rendbe, rakd vissza a helyére.

Pedig nem is ő egymaga forgatta fel a szobát, buzgón segítettek kisebb testvérei is. Hanem persze, azok most szépen odább álltak, a munkát ő reá hagyták.

— Tessék, ez a haszna, hogy én vagyok a legöregebb! És mennyi lom széthányva! Itt a varró eszközök... ott az evő eszközök, melyeket a baba-ozsonnához szedtünk elő... Annuska meg a bábuját fésülte és mindent szerte hagyott, Ferike meg az író szerszámát dobálta szét... bizonyosan be is tintázta az ujját, mert a mosdó is rendtelenségben van. Estig sem készülök el!

Ez annál bizonyosabb volt, mert már esteledett is. Évike abba is hagyta a munkát és ledőlt a pamlag sarkába.

— Majd bevégzem gyertya-világnál. Minek is ez a sok haszontalan apróság? Mennyivel jobb volna, ha ez mind nem volna!

Hátra dült és bele bámult a homályos szobába. De, furcsa!... mint ha ugyan-ekkor beszélgetés folyt volna körülötte, soha nem hallott, mégis jól érthető hangon.

— Hallottátok? hangzott a varró-asztal felől. Azt mondta, hogy haszontalan apróságok vagyunk!

— Nem ismeri az értékünket, felelt valaki a pohár-székről. Könnyű szerrel jut hozzánk s nem is sejtí, hogy az ilyen apró-

ságokon, amilyenek mi vagyunk, száz meg száz, de ezer esztendőkön át törték az emberek a fejöket; s bezzeg keserves állapotba jutna a hetyke kisasszonyka, ha nem volnánk mi, akikről olyan fitymálva beszél.

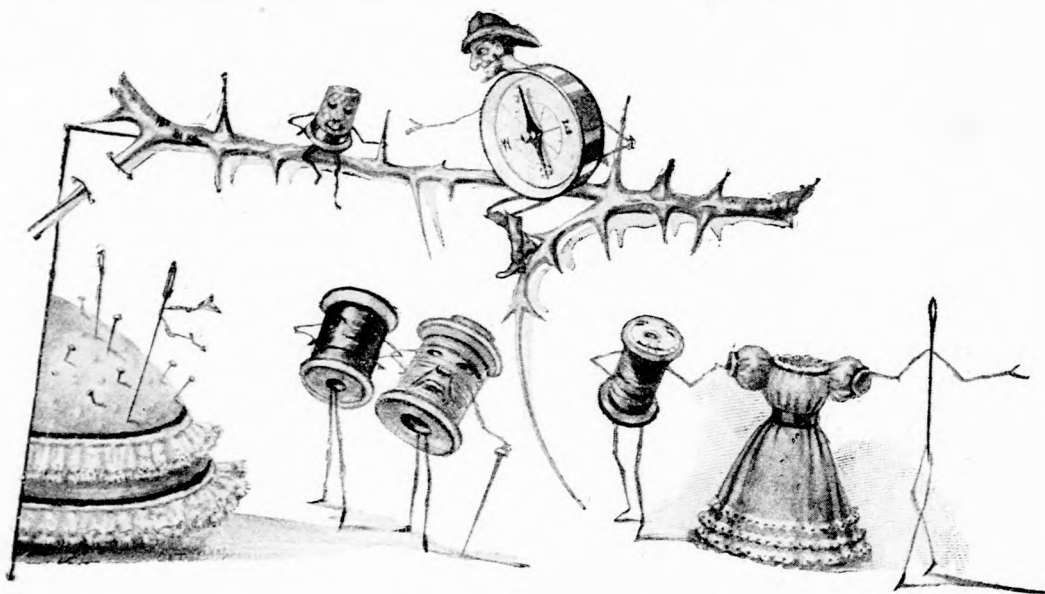
— Máskép beszélne, ha ismerné a történetünket, hangzott az író-asztal felől.

Évikének elég volt ennyi, hogy kitalálja, kik beszélnek. Így szólt tehát ... vagy csak gondolta? ... maga sem igen tudta:

— No, azt csakugyan nem gondoltam, hogy még az ilyen apróságoknak is lehet történetök. Jól tudom: innen jobbról te beszélsz, te hegyes kis varró-tű. Hát ugyan micsoda történeted lehet? Varró-tű vagy, az is voltál mindig.

— Nagyon tévedsz. Ugyan megjárna, ha csak olyan tű volna rendelkezésedre, amilyen én hajdan voltam.

— Hát ugyan milyen voltál?

A TŰ ÉS AZ Ő ŐSE. (Lásd a 347. lapon.)

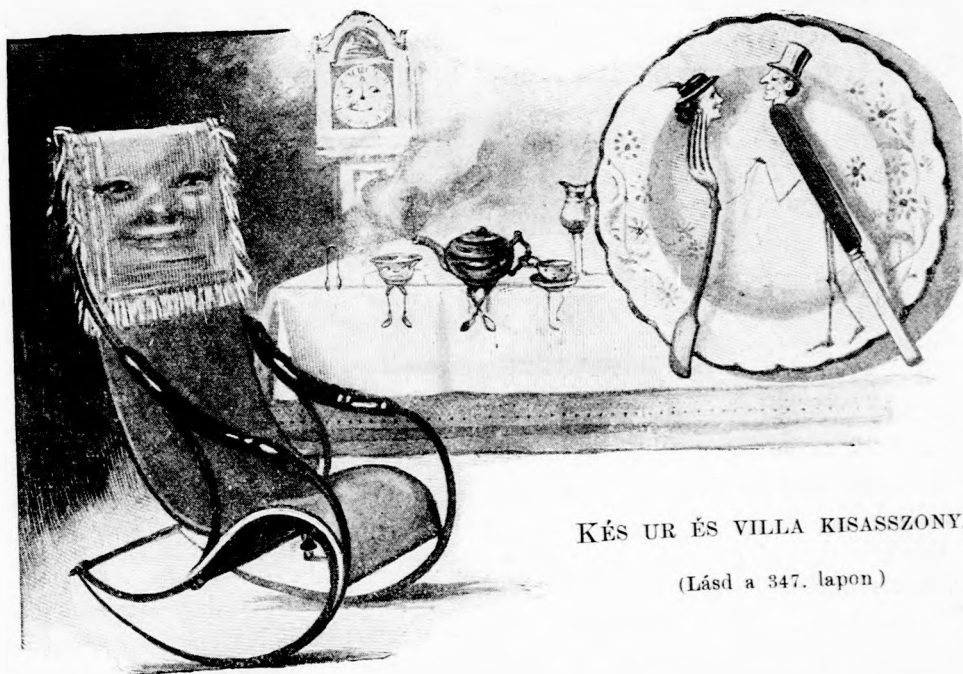
— Egyszerű tövis, valamely tüskés fáról vagy bokorról. Abban az ősrégi időben az ember nem értett mesterséghez, hát tüskével, hegyes csont-szilánkkal tüzdelték egymáshoz a bőröket, melyekből az öltözéket úgy ahogy össze róttá. Tehát a tüske volt az első tű. Ugy-e szép mulatság volna, ha most is csak így tudnád a ruháidat össze aggatni?

Lassan-lassan, amint az emberek mivőlődtek, fonalat is tudtak fonnai, jobb tűt is iparkodtak elő teremteni. Igen ám, de nem tudták, miből. A vasat ismerték ugyan, de erre a célra nem vehették hasznát, mert a vas lágy, az olyan tű vékony kis darab, már az első öltésnél elgörbült. Tehát más anyagból készítettek tűt, még pedig csontból, legfőképp elefánt-csontból. Csak hogy

a csontból ezt kifaragni, simára, hegyesre esiszolni, a fonál befogadására a vékonyka csont végét kifurni: nehéz és fárasztó munka volt ám. Bezzeg nem dobták el akkor könnyedén a tűt, hanem ugyan megbecsülték, még a gazdag nők, de még a királynék is. Külön tű-tartó szekrényében őrizték, mint becses portékát és büszkén mutogatta,

akinek nagyobb tű-gyűjteménye volt. Aki egy-egy jó tűt kapott ünnepi ajándokul, nagyon meg volt elégedve. Mit szólnál te hozzá, ha Karácsonykor a Jézuskától mindössze egy varrótűt kapnál?

Nehéz volt a varrás azokkal a csonttűkkel és törték is az emberek a fejüket, hogy jobbat találjanak ki. De nagyon, na-

KÉS UR ÉS VILLA KISASSZONY.

(Lásd a 347. lapon)

gyon sokáig tartott, míg végre rábukkan-
tak, hogy a vasból igen kemény aczelat
lehet csinálni, az ilyen aczélból pedig tűt,
mely vékonysága mellett sem görbül, in-
kább eltörik. Csak hogy eleinte nem tud-
tak igazán apró tűket készíteni, hát biz-
ezek az aczél-tűk meglehetősen esetlen
jóságok voltak.

Lassanként, kivált a jelen század elejé-
től fogva, egyre tökéletesebb gépeket ta-
láltak fel, melyekkel szinte hajszál-finom-
ságu tűt is lehetett készíteni, még pedig
százezer és millió számra. Így aztán na-
gyon olcsó és közönséges lett a hajdan
kincsnek tartott varró-tű; ha eltörik, ha
elvész, keveset törődnek vele, pár filléren

egész tuczatot kapni. Ámde épp azért érdemlünk becsülést, hogy olyan tökéletesek és mégis olcsók vagyunk, tehát szegénynek, gazdagnak szolgálhatunk.

— Igazad van, kedves varró-tű! szólt Évike. Jaj, de borzasztó volna az, ha most is olyan ritka és drága volnál! Mikor hányat eltörök, elvesztek! De most már kíváncsi vagyok: más ilyen apróságnak is van-e olyan régi története?

— Azt hiszem, kés ur és villa kisasszony sem sokkal fiatalabb eredetüek nálamnál, felelt a varró-tű s vissza vonult a varró-vánkosba.

— Az az, csak én, szólalt meg a kés kissé éles hangon, amit az éles késnél nem is lehetett csodálni. Bocsánatot kérek, mint udvarias gavallér a viláért sem akarnám villa kisasszonyt megsérteni, de ami igaz, igaz: róla még szó sem volt a világon, mikor az én őseim már szerepeltek. Sőt azt hiszem, még az én tisztelt barátomnak, a varró-tűnek tüske-őseinél is régebben éltek az én őseim, akik még azért is nevezetesek, hogy néhányan közülök mai nap is élnek.

— Ej, de szeretném látni, szólt közbe Évike. Hasonlítanak hozzád, ugy-e?

— Nem nagyon. Alig ha ráismernél, ha meglátnád a muzeumban. Mert ott vannak. No, ha meg a kezedbe adnák, bajosan tudnál vágni és faragni azzal a kő-darabbal.

— Kő-darabbal?

— Azzal. A leg is legrégebbi ős-korban, mikor az emberek még jóformán vad állapotban bolyongtak a földön, nem ismertek semmi más szerszámot, csak amit a természet adott a kezökbe. Találtak éles követ, hát ezzel vágtak. Azután ilyen kövekből csináltak kést: csiszolták, dör-

zsolták, míg végre úgy ahogy hasznát vehették. Ilyen kések több helyen kerültek elő a föld mélyéből, más kő-eszközökkel: kő-baltákkal, lándzsa-hegyekkel együtt s azt a kort, melyben az ember még ilyen gyarló eszközökkel élt, a mai tudósok »kő-korszak«-nak nevezik. Ha olyan kés-sel köllene valamit végezned, majd meglátnád, mit érünk mi, mai kések!

No, lassanként aztán tökéletesedett a fajtánk. Mikor az emberek már értettek egy kicsit a fém olvasztásához, bronzból készítettek kést. De biz' ezzel bajosan hegyeztél volna czeruzát, mert durva és tompa volt. Végre azonban meg tanulták a vas és acél készítését s csak azóta vannak igazi kések, melyek mindenféle célra jól szolgálnak. Hosszu ideig az evésnél csak kanalat és kést használtak, a villát nem ismerték. Ennek pedig még nem is oly nagy ideje.

— Azaz, bocsánat! szólt közbe villa kisasszony, ismerték az emberek az én őseimet, csak nem tudták, mi mindenre lehet használni. A földmivelő emberek már ős időkben használtak nagy vas-villákat meg fa-villákat a gazdaságukban, szénát-szalmát hánytak vele; de, csodálatos, nem jutott eszökbe, hogy ezt a szerszámot egészen kicsiny alakban is jól lehet használni. Mivel ilyen kicsiny villájok nem volt, az ebédnél bizony még nagy urak is az ujjukkal szedték föl a tányérról az olyan ételt, melyet kanállal vagy késsel nem lehetett jól fölszedni.

— Juj! Hiszen ilyen csunyán csak az apró gyerek eszik! szólt Évike.

— Ugy-e? Pedig alig négyszász eszten-deje, hogy a villa használata elterjedt, még pedig Olaszországból. Hozzánk Magyaror-

szágra
király
persze
ember
hogy
ebédh
darab
kapná

—
marko
arczo

—
rendb
a mos
Ne

amely
tarka
olyat
viselt
tam,
a sar

Al
de l
anna

Az
állat
a zor
belül
más

az e

M

beke

őriz

az o

csak

pedi

D

csak

csak

szágba Beatrix királyné, a dicső Mátyás király olasz származásu neje hozta be s persze gyorsan elterjedt, a legszegényebb ember is él vele. Ugy-é nem mondanád, hogy haszontalan portéka vagyunk, ha ebédhez ülnél s előtted volna a nagy darab zsiros rostélyos, de kést, villát nem kapnál?

— Jaj, mit csinálnék akkor? A két markomba kellene fognom a hust, kezem-arczom csupa maszat lenne!

— És akkor csak én hozhatnálak újra rendbe, szólalt meg egy új hang, ezuttal a mosdó felől.

Nevetett Évike, mikor látta, ki az.

(Vége következik.)

BOCSKOROS KUTYÁK.

LÁTTAM én is, és bizonyosan láttatok már ti is elkényeztetett ölebecskét, amelynek cifra nyakravalója, a hátán megtarka himzett köpönyegecskéje volt. De olyat még nem igen láttatok, amely czipellőt viselt volna. Megvallom, magam sem láttam, mert már sokfelé utaztam ugyan, de a sarkvidéki eszkimóknál még nem jártam.

Aki pedig, ha nem is éppen csizmában, de bocskorban járó kutyát akar látni, annak oda kell menni.

Az eszkimónak a kutya az egyetlen házi állatja, hűséges és hasznos barátja. Azon a zordon északon, hol az esztendőnek körülbelül tíz hónapján át tart a kegyetlen tél, más házi állat meg sem élne. Épp csak az eb bírja ki az ember mellett.

Mire való az eszkimónak a kutya? Nincs bekerített udvara, sem juh-nyája, melyet őrizni kellene. Jég és hó borítja a földet az év nagyobb részén át s az eszkimó csak vadászatból és halászatból él. Ebben pedig a kutyának nem veheti hasznát.

De nincs ám az eszkimónak lova, de még csak szamara sem, szánkázni pedig nemcsak szeret; de hát kénytelen vele, mert a

végtelen hó-mezőkön másképp nem juthatna el csak valamelyes távolságra is. És erre köll neki a kutya. Tíz-tizenkét, sőt husz kutyát fog be a szánkóba, úgy indul neki a hó-mezőnek. És halad szaporán, gyorsabban mint mi a legjobb lovakkal; mert az apró, de rendkívül gyors és kitartó eszkimó-ebek óránként 20—25 kilométert futnak, még pedig nagy kedvvel, mert maguk is szeretik a nyargalást. Gyeplőre az eszkimónak nincs szüksége, de van roppant hosszú ostora, mellyel meg-meglegyinti a legelől futó pár kutyát s ezek pontosan engedelmeskednek, azonnal arra felé kanyarodnak, amerre gazdájok kívánja.

Ezek az eszkimó-ebek viselnek czipőt. Persze nem éppen parádésat és nem is parádéból, hanem mert igazán szükségök van rá. A szörnyű hidegben ugyanis a hó, mely éppen nem tükör-sima, csonttá fagy és apró, hegyes jegeczek maradnak ki a hómezőből. Ezeken, mint éles aczél-tűkön, néhány percz alatt véresre sebeznek a kutyák a talpukat s így nem bírának messze futni.

Az eszkimó tehát fóka-bőrből apró bocskort készít s ezt köti a kutyája lábára. Így nem éri őket semmi baj, vigan száguldanak nap-hosszat a szánkóval végig a fagyos hómezőkön.

KOCZKA-REJTVÉNY.

A	A	Á	Á	Á	= szárnyas állat;
Á	M	M	D	= eb-faj;	
D	G	R	= gyors lábu vad;		
R	R	= szerszám;			
R	= egy betű;				

A megfejtők névsorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Tündérmesék“.

Világhírű szép tündérmesék, a magyar gyermekvilág részére átdolgozva, számos képpel, díszes vászon-kötésben. (A „Forgó bácsi könyvtára“ című sorozat egyik önálló kötete.)

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LV. köt. 20-dik számában közölt kereszt-rejtvény megfejtése:

„Talpra magyar, hi a haza.“

Helyesen fejtették meg: Kabdebó István, Szibenliszt Ernesztina, Murgu Jancsi, Gardé Irén, Handler Sándor, Morzsányi Elluska, Mérey Ágosta, Jurenák Ferencz, Mäder testvérek, Eysner Frigyes, Puky Lilla, Lukács Irma, Oppenheim Irén, Daubner Antal és Feri, Ebeczky Gabriella, Grossmann Sándor, Adler Rudolf, Ferbstein Sándor, Herczeg testvérek, Osztoics Irénke, Klein Imre, Záborszky Dezső, Kutlich Anna, Jákó Margit, Pethő Zoltán, Szathmáry-Király Jolán, Herzfeld Paula és Ella, Kálisch Ferencz, Pattantyus Andor, Virág Rózsika és Juliska, Badics Gizi, Hám Lajos és Ernő, Grünberger Erzsike és Annuska, Szalkai András, Hajnik Ilonka, Hirsch Józsi és Ernő, Hartstein Károly, Kovácsy Berta, Gálocsy Ella, Izsák Erzsike és Zsiga, Heiter Margit és Ella, Gyika Marianne és Alice, Werkner Albert, Zakariás Sándor, Engel György, Brüll Liduska, Jusztusz Hajnalka, Finta Iluska, ifj. Somogyi Zsigmond, Dósa Magda, Kazy Péter, Bachrach Laczi, Nagy Lenke és Ernő, Lukacsovits Giza, Kendi Mariska, Husz Miczike, Kovalóczy Rudi, Schwarcz Irénke, Davidovits Edith és Renée, Fried Ernő és Béla, Matolcsy Elemér (Jövőre ne írj rojtos szélű papírosra! *F. b.*), Megay Adrienne, Retter Károly, Bárdossy Margit, Toperczer Valerie (A czeruzás irást, mert beteg vagy, nem veszem rossz néven; a tépett szélű papírosat már inkább! *F. b.*), Bloch Margit és Andor, Ozsváth Zoltán, Lányi Viola és Melinda, Graefl Paula és Márta (Ugyancsak erősen meg van szagositva a papírosok! E nélkül is kedves nekem a ti leveletek. Sőt tán még kedvesebb. *F. b.*), Szakáll Paula, Bornemissza Miklós, Szekula Gyurika, Erdődy László, Boros Emmike, Virághalmi Juliska, Zmeskáll Istvánka, Toperczer Ödön, Rosenfeld testvérek, Kossaczky Gyula, Weisz Lili, Götz Irén és Ilka, Bognár László, Fabritzky Emil, Hampel Ferencz, Veres Gizella, Masjon Márta és Vili, Strinovich Lujza, Loránt Ella, Ravasz Piroška, Sturz Gyula, Péterfy Vilma, Halász Imre, Sterk Vilma és Jolán, Ungar Bandi.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertes lett ifj. Somogyi Zsigmond, Szegszárdon, kinek a jutalom-könyvet (»A természet három országa«, írta Martin, a magyar ifjuság számára, különös tekintettel Magyarországra, átdolgozta dr. Dulácska Géza, 32 táblán 262 színes ábrával és fametszettel, színes kemény táblába kötve) a kiadó-hivatal megküldi.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Madarász Istvánka. Üveg-hutát láthatsz közel a fővároshoz Salgó-Tarjánban is. Persze hogy az üveg-gyártás jobban virágzik Csehországban, de azért ott sem érte el azt a fokot, melyet Belgiumban. Azok a rengeteg üveg-táblák, melyek egy-egy újabb fővárosi épületnek csaknem az első emeletéig nyulnak fel; azok a vastag és tiszta, csomótalan, sima, egyenletes, roppant lemezek mi hozzánk mind Belgiumból kerülnek; még pedig többnyire szintén egy »Forgó bácsi« révén, csak hogy az én nekem csak név szerint való rokonom. — **Finta Iluska.** Rajzoeskád igen ügyes, de az alája irt, kissé korán érett versikédet, nem értem egészen. A többi elvégzi a kiadó-hivatal, melyre ügyed tartozik. — **Bachrach Laczi.** Mikor soraid mellett ilyen bélyeget láttam, hogy: »M. B. Söhne Bezdán«, hirtelen »Drezdát« olvastam. De hiszen Bezdán tudtommal Magyarországon van. Miért az a német bélyeg? Reményilem, van ott magyar is. — Egy koronát okirat-bélyeg alakjában vettem a m. héten, mint adakozást Erzsébet királynénk emlék-szobrára. Hureczolkodásban lévén azonban az egész Athenaeum, nyomdástul, szerkesztői és kiadó-hivatalostul, az a levélke, mely az adakozó nevében magában foglalja, elkallódott. Kérem jelentkezétek. E felhívásból, reményilem, magára ismer. — **Szalkai András.** Azt a szép verset, mely így kezdődik: »Szülőföldem szép határa«, nem Szász Károly, hanem Kisfaludy Károly írta. Az »Örzs« szje nem foglaltatik benne a feladványodban, mert a »szülőföldem« szónak az sz-je megbonthatatlan kettős mással-hangzó lévén, csak egy betű-számába megy. Az egész, gazdag sorból pedig vajmi keveset csiholtál ki; mind-össze hat szót (e közt is két nevet) mikor telik abból a sorból tán ötven szó is. Csak amint hirtelen ránéz a szem, legott eszébe jutnak a tár, tatár, pár, pára, szár, hó, hü, fü, fő, fa, hat, föl, szőlő, pete, pata, apa, lő, fül, dél, dülő, lep, lép, lap, nevek közül a Tata, Péter s még egy sereg. Ha ki nem meritetted is a sort, de többet kellett volna belőle kihoznod. Kezdetnek azonban elég jó. Már most egy más vers-sort, vagy szót keress, és így kiaknázva küldjed be, hogy közölhessem. — **Götz Irén és Ilka.** A számtani rejtvénynek sorát ejtem s tán nem sokára. A fordított beszélykét is beküldhetitek. Ha beválik szívesen közlöm. Közületek ki a fordító. — *Több levélről a jövő számban.*

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ EMLÉK-SOBRÁRA.

Zorkóczy Atala 2 frt 30 kr. — Laendler Margit és Erzsike 50 kr.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Ferencziek-tere, 3-ik sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapester.